

Водна ініціатива Європейського Союзу плюс для країн Східного партнерства

До Всесвітнього дня води Україна презентує оновлену лабораторію моніторингу вод Північного регіону (м. Вишгород), 22 березня 2021 року

Інформаційна довідка: довідкова інформація та ключові повідомлення

МІСЦЕ: Лабораторія моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород

ДОВІДКА

На відкритті оновленої лабораторії моніторингу вод в м. Вишгород, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України разом з проектом «Водна ініціатива Європейського Союзу плюс для країн Східного партнерства» (EUWI+) презентували досягнення України у напрямку сталого управління водними ресурсами, а також продемонстрували готовність України та Європейського Союзу продовжувати прикладати зусилля для покращення водних політик та практик, котрі захищають життя людей та спрямовані на досягнення сталого існування.

СПРЯМОВАНІСТЬ ДО ЦІННОСТЕЙ ТА ДІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Європейський Союз несе відповідальність перед своїми громадянами, особливо майбутнім поколінням, щодо спрямованості до сталого розвитку та захисту природних ресурсів. Вода підтримує життя та є надважливим ресурсом для людей, створює та підтримує економічне та соціальне процвітання. Цей ресурс також є основою для природних екосистем та регулювання клімату.

Європейський Союз вживає заходи та:

- демонструє шлях до розвитку, встановлюючи світові правила та стандарти щодо захисту довкілля, включаючи і водні ресурси. **Водна рамкова директива ЄС** – найбільш амбітний документ європейського екологічного законодавства, в якому викладений передовий, сталий та цілісний підхід до захисту водних ресурсів.
- підтримує наближення України до екологічних стандартів ЄС. Гармонізація українського законодавства з законодавством ЄС у водному секторі сприятиме охороні довкілля на національному та транскордонному рівнях та полегшить асоціацію з ЄС.
- підтримує Україну шляхом технічної допомоги та проектів зі створення потенціалу, таких як **EUWI+**. **Європейський Союз співфінансує 95% загальної суми проекту (24 млн євро)**, проінвестовані у 6 країн. Підтримка

також надходить від Австрії та Франції через Екологічне агентство Австрії та Міжнародний водний офіс (Франція)

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ОСНОВНИХ ДОСЯГНЕНЬ EUWI+ НА ШЛЯХУ ДО СТАЛОГО УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ РЕСУРСАМИ

Всі країни Східного партнерства (Вірменія, Азербайджан, Республіка Білорусь, Грузія, Республіка Молдова та Україна) при підтримці проекту EUWI+ нещодавно модернізували або повністю оновили свої лабораторії з моніторингу вод. До весни 2021 року експерти та навчений персонал отримують доступ до найсучаснішого аналітичного обладнання для моніторингу хімічних та біологічних параметрів якості води. **Інвестиції ЄС в оновлення лабораторій для країн Східного партнерства складають 2.5 мільйони євро.**

Нещодавно **Україна** оновила лабораторію моніторингу вод в м. Вишгород, отримала найсучасніше аналітичне обладнання для моніторингу та значно просунулася до отримання акредитації у відповідності до міжнародного стандарту ISO 17025:2017. Оновлення лабораторії було проведено спільно з Державним агентством водних ресурсів України, які повністю відремонтували приміщення лабораторії. Більше того, було закуплено високоякісне обладнання, витратні матеріали та проведено навчальні тренінги.

- **Сучасне лабораторне обладнання та приміщення**

- Оновлення приміщення **лабораторії моніторингу вод Північного регіону** тривало з літа 2019 року до зими 2020 року (витрачена сума 5,130 млн. грн – 155 тис. євро – повністю профінансована Держводагентством) надало можливість встановлення найсучаснішого аналітичного обладнання
- Завдяки фінансуванню від Держводагентства, сучасна лабораторія має:
 - нову вентиляційну систему,
 - модернізовану електричну систему,
 - систему газопроводу (гелій, аргон, азот і т.д.) із зовнішніми шафами для зберігання газу,
 - нову плитку на підлозі та стінах,
 - відокремлені кабінети та лабораторні приміщення (окремі кімнати для підготовки проб та вимірювання)
 - нові меблі для лабораторії

Наразі приміщення лабораторії відповідає міжнародному стандарту ISO 17025: 2017. Оновлена лабораторія забезпечила покращення умов праці її співробітників та забезпечує надання точних та надійних аналітичних даних.

- **Нові високоякісні лабораторні інструменти**

Нові аналітичні прилади, закуплені Європейським Союзом на 0,4 млн. євро, включають:

- газовий хроматограф з мас-спектричним детектором,
- атомно-адсорбційний спектрофотометр,
- атомний флуоресцентний спектрометр,
- твердофазну систему екстракції,
- прилад для мікрохвильової підготовки проб,

- випарник,
 - витратні матеріали (розчинники, стандарти, посуд тощо)
 - невелике лабораторне обладнання (ротаційний випарник, лабораторна посудомийна машина, тощо)
- ЄС забезпечив доставку та встановлення обладнання, а також навчання персоналу з технічної експлуатації.

В результаті, обладнана лабораторія може краще визначити хімічний стан масивів поверхневих вод України. Зокрема, визначати елементи антропологічного навантаження, включаючи важкі метали, промислові хімікати та пестициди у низьких концентраціях та з більшою точністю.

- Ціль полягає у **забезпеченні необхідних умов для акредитації лабораторії у Вишгороді у відповідності до міжнародного стандарту ISO/EN 17025:2017**. Акредитація слугуватиме підтвердженням, що результати, отримані лабораторією, є офіційно дійсними, співставними та надійними, адже управлінські рішення мають прийматись на достовірних даних про стан вод.
- **Нарощення потенціалу персоналу лабораторії та водного сектору загалом**
 - Тренінги проекту EUWI+ проводилися для співробітників лабораторії з технічної експлуатації обладнання. Було також проведено **спеціальні тренінги** з визначення хлороорганічних пестицидів та ртуті.
 - Проект EUWI+ також допомагає у підготовці всієї необхідної документації для подальшої акредитації лабораторії (створення документації з системи управління якістю).

Інша підтримка для моніторингу водних ресурсів в Україні

На додаток до вищезазначеного, проект EUWI+ разом з Міністерством представили результати **скрінінгу забруднюючих речовин**, який було проведено у жовтні 2020 року в басейні річки Дніпро. Більше 67 000 речовин було проаналізовано у пробах, відібраних на 27 ділянках **басейну річки Дніпро** (від Республіки Білорусь до узбережжя Чорного моря). У пробах було виявлено пестициди, фармацевтичні препарати та важкі метали, які майже всюди перевищували показники стандарту Європейського Союзу. На основі результатів скрінінгу, Державне агентство водних ресурсів України визначило перелік **21 специфічних забруднюючих речовин басейну**, які будуть додані до програми моніторингу. Надалі ці забруднюючі речовини будуть контролюватися, зокрема, і лабораторією у Вишгороді.

Підтримка ЄС інших організацій в Україні

ВРД вимагає регулярного моніторингу стану всіх поверхневих, підземних та прибережних вод:

- Додатково проведено навчання та надано сучасне технічне обладнання для біологічного моніторингу поверхневих вод (Українському

гідрометеорологічному центру) та для моніторингу підземних вод (Державній службі геології та надр України).

- Схожа підтримка (для моніторингу прибережних вод Чорного моря та морського середовища) буде надана Українському науковому центру екології моря в рамках проекту EU/UNDP EMBLAS4EU

КОНКРЕТНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ

- **Експерти EUWI+ поширюють однакові методології, підходи та інструменти в 6 країнах Східного партнерства.** Це дає змогу виробити **спільний підхід до управління водними ресурсами** для транскордонних річкових басейнів.
- В результаті це **узгодить збір даних на європейському рівні** та допоможе надавати необхідну інформацію тим, хто приймає рішення

- **Покращений моніторинг для кращого прийняття політичних рішень**

Оновлена лабораторія надає українським експертам доступ до кращих знань та кращого аналізу проб. А результати дозволять зробити більш точні висновки щодо сучасного стану водних масивів та антропогенного впливу на якість води. Отримана інформація надасть змогу управлінцям приймати рішення щодо кращих та ефективних заходів із захисту водних ресурсів, які враховують якість води, потреби населення, сільського господарства та промисловості.

- **Покращений моніторинг для більшої прозорості та звітності**

Посилення зв'язків між людьми та установами, що їх обслуговують, починається з формування довіри та впевненості. Перехід до стандартів ЄС з аналізу води, а також міжнародна акредитація лабораторії, допоможе Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України забезпечити кращий рівень прозорості стану водних ресурсів та управління цим життєво важливим ресурсом.